

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A nagy csata.

A kollégiumi könyvtár körüli nagy csatáról szöveg. Abban reménykedtem, hogy majd csak lesz valaki más, aki megkezdje az ezen kérdésről tárgyalást, hiszen hallottuk azt a panaszt az egyházkerületi közgyűlésen, hogy erről az ügyről a közönség nincs eléggé tájékoztatva és hogy csak akkor szabad határozni, ha ez megtörténik.

Hát én, amint pár év előtt is tettem, amikor az az ügy először szóba került, most is igyekszem tájékoztatni a közönséget. Természetesen én a magam álláspontja szerint. Azonban készséggel adunk helyet minden állásponttól való fejtegetésnek, sőt egyenesen kérjük lapunk olvasóit és általában a Kollégium és a könyvtár minden barátját, úgyszintén református egyházunknak minden tényezőjét, hogy e kérdésre vonatkozó véleményüket lapunkban előadni szíveskedjenek.

Azt akarjuk, hogy ez a kérdés minden oldalról s a lehető legszélesebb mederben megvitattassék és végre vagy jobbra vagy balra eldöntessék.

Én ugyanis mindama határozatok között, amelyeket egyáltalán hozhatott volna az egyházkerületi közgyűlés, azt találom legkevésbé szerencsésnek, amely valóban meghozatott.

Lehetett volna azt tenni, hogy ez az ügy egyáltalán ne vitessék a mostani közgyűlés elé. Meg lett volna rá az ok, hiszen a miniszteri leirat csak a közgyűlés napját megelőző napon érkezett meg. Igaz, a jövő évi közgyűlésen akkor is meg kellett volna vívniunk a nagy csatát, de legalább mostanról elmaradt volna a fél napi veszteséget jelentő és szenvedélyeket felkorbácsoló, itt-ott talán félreértéseket vagy fájdalmakat is előidéző nagy vitaközlés.

Lehetett volna elfogadni az igazgatótanács javaslatát, hogy a közös kezelésbe adás kimondása mellett az erre vonatkozó törvényjavaslat és szerződés tervezet elkészítésére és legközelebbi közgyűlés elé bemutatására adassék utasítás. Erről a lehetőségről azonban csak majd utolsónak szöveg.

Lehetett volna kimondani a kategórikus nem-et. Azok az igen tiszteletre méltó bará-

taink, akik a kollégiumi könyvtár mostani állapotában tartásához minden áldozat árán ragaszkodni kívánnak, ezt a ragaszkodást éppen olyan forrón fogják érezni a jövő közgyűlésen és az az után következő közgyűléseken is, mint amilyen forrón érezték ez alkalommal. Ha most — mint mondák igen tiszteletreméltó állásfoglalással — többre becsülik az érzelmi momentumokat minden más érdeknél, úgy ez a véleményük bizonyára nem fog egy vagy pár év alatt sem megváltozni és így nemes idealizmusuk nem enged annak a materialista felfogásnak, hogy a könyvtár használhatósága érdekében feltétlenül szükséges kiadások teljesítésével nem helyes a különben is túlterhelt egyházközségeket terhelni. Ha pedig nagyon nemes és a mai szomorú világban mindenkinek bizonyára csak reménységet nyújtó idealizmusuknak aláhanyatlását nem várhatjuk, akkor ők bizonyára nem fognak megszavazni egy vagy két vagy tíz év múlva sem olyan javaslatot, amely nemes és tiszta érzelmeiket súlyosan sértené.

Ha pedig a dolog így áll, aminthogy vitán felül így áll, akkor semmi célja sem lehet a következő gyűlésre halasztásnak. A következő gyűlésen és a következő gyűlések mindegyikén, belátható időig, az lesz a helyzet, ami most, hogy nevezetesen a Kollégiumnak nincs pénze, hogy szörnyű deficittel küzd, hogy szorosan vett oktatási intézményei is csak az egyházkerület egyházközségeitől beszédett adó egy részének a Kollégium részére átengedésével tarthatók fenn, hogy tehát ha a könyvtár (nem gyarapításának csak) nyitvatartásának legcsekélyebb költségét fedezniünk kell, akkor az az összeg, ami a Kollégium terheiből az egyházközségek által viselendő, ez évben harmincezer, a következő években talán még több pengőt tesz ki; másrészt, hogy a könyvtár külön igazgatás és külön kezelés alatt tartásának hívei ismét csak azt fogják mondani, hogy erre a célra azonban szívesen fizetjük a lélekszám szerinti két fillér többletet.

Hát ha a jövő évben is így lesz, meg az azután következő években is így lesz, miért

nem mondjuk meg most mingyárt, hogy mi ugyan koldusok vagyunk, de akármilyen szegénységben és akármilyen szörnyű nélkülözések és önmegtagadások árán is megtartjuk ezt a drága kincsünket a magunk rendelkezése alatt, mert mi nem elégszünk meg azzal, hogy a miénk legyen, hanem azt is akarjuk, hogy magunk rendelkezessünk felette.

Ha ezt mondjuk, ez férfias beszéd és ezt megérti és tiszteli mindenki, az is, aki egészen más véleményen van.

Mit akarunk a halogatással? Különösen mit akarunk azzal a szinte humoros rendelkezéssel, hogy a kiküldött bizottság készítse el a törvényjavaslat szövegét és a szerződéstervezetet és úgy mutassa be. Hát hogy készítsen tervezetet akár az a bizottság, akárki más, ha egyszer azzal sincs tisztában, hogy az egyházkerület akarja-e, s ha akarja, milyen feltételek mellett akarja közös kezelésbe a kollégiumi könyvtárt. Ráadásul a határozat úgy szól, hogy a szerződés és a törvény tervezetét a kormány megbízottjaival együttesen kell elkészíteni. Ha lehet feltenni azt, hogy a kormány ad utasítást a maga embereinek efféle munkában részvételre mindaddig, míg az egyházkerület annyit sem mond, hogy a közölt feltételeket elfogadja-e vagy nem.

Ennek a halasztásnak csak egyetlen egy esetben lett volna megmagyarázható előnye. Ha tudniillik az lett volna a cél, hogy halogatással adjuk tudtára az érdekelt tényezőknek, hogy mi nem vagyunk olcsó jánosok és lehet ugyan velünk beszélni, de csak kedvezőbb feltételek mellett.

Ez a gondolat azonban nem lappangott ott a halasztás mögött. Nem is lappanghatott egyrészt azért, mert nem is illenék hozzánk a magunk gondolatának ilyen kerülő úton érvényesítése. Ezt semmiféle erkölcsi testület nem teheti, különösen nem az olyan, mint mi, akik nem alaptalanul hivatkozunk magyar és kálvinista egyenességünkre. Ha minékünk ilyen gondolatunk volna, nyíltan kirukkolkánk vele, mint ahogy férfiakhoz illik.

De nem lappanghatott ez a gondolat a halasztók lelkében azért sem, mert hiszen ők is éppen olyan jól tudják, mint mi magunk, hogy a magyar államtól, sőt talán mondhatjuk azt is: bármilyen európai államtól, nagyobb teljesítéseket kieszközölni az addig megállapítottaknál belátható időn belül alig lehet. Tehát hasztalan igyekeznénk ügyeskedni, nem lehetne eredménye egyszerűen azért, mert szegény hazánk is olyan formán van, mint a székely tehene, amelyikről arra a kérdésre, hogy mennyi tejet ad, azt válaszolta a gazdája: adna biz ő szegény, de ha magának sincs.

Annak a tiszteletnek, amely a református egyházat és annak vezető embereit az ország sorsát intéző körökben méltán körülveszi, szintén nem nagyon használt ez a halasztó határozat. Ha megmondjuk, hogy a meglevő álla-

poton nem változtatunk, azt mindenki megérti és férfias beszédnek találja. De azt a rajtunk kívül álló körökben senki sem érti meg, hogy miért tárgyalunk mi erről a kérdéstről a miniszteriummal már két teljes esztendő óta minden alkalommal a megegyezésre való készséget sejtetve, ha ime két esztendei tárgyalás után is csak odáig tudunk jutni, hogy majd egy következő alkalommal beszélünk a dologról.

Én nem tudhatom, mert én nem voltam ebben az ügyben az egyházkerületnek megbízottja, azok az urak tudhatják, akik az egyházkerület képviselőiként jártak el, de mégis azt hiszem, nem lehet nekik kellemes ilyen halasztgatások közt a tárgyalást újra felvenni, vagy éppen kezdeményezni.

Holott ezt kell tenniük, ha az egyházkerületi határozat valóban érvényesülni fog. Ha ez a halasztó határozat csak a megtagadás szelid és diplomatikus formája akart lenni, akkor nincs további nehézség: az ügyet mindenestül eltemettük. De ha a halasztás komolyan azért történt, amit a határozat okul mond, hogy ugyanis a tervezetek elkészítettessenek, akkor a helyzet nagyon kellemetlen. Mert azzal tisztában kell lennünk, hogy az egyetem vagy a kultuszminisztérium részéről nem fog újabb tárgyalásra hívó szó elhangzani a történetek után és a mostani viszonyok között.

Dehát ebből sincs baj, ha van bennünk komoly akarat és valamennyi erő a könyvtárat a tudományos munkálkodás részére megtartani. Mert kétségbeejtő megoldás az volna, amit Révész Imre úgy fejezett ki az egyházkerületi közgyűlésen, hogy a könyvtár ereklyévé válnék. Míg a könyvtárat nyitva tudjuk tartani és gondoztatni, a tudomány gyarapításának eszközeül fennállását biztosítani, addig jól van. Csak arra ne gondoljon senki, hogy a könyvtárat zárva is lehet tartani. Ez barbarizmus volna.

Tudni kell ugyanis, hogy a kollégiumi könyvtárra, vagy annak közös kezelésbe vételére nem az egyetemnek van szüksége. Az egyetem minden könyvet megkap, akár a külön kezelt kollégiumi könyvtárban, akár ha onnan nem, Európa legtöbb egyetemének könyvtárából. Az egyetem tehát elboldogul addig is, amíg a maga most még csak negyvenezer kötetes könyvtárát nagyra fejlesztheti. A könyvtárak közös kezelésbe vételére a tudománynak, a magyar műveltségnek van szüksége, amint azt az egyetem több felszólaló tanára mellett Görömbey Péter és Vásáry István helyesen megmondták.

Ezért emelkedett ez a gondolat újra meg újra fel az egyetem körében is, és pedig nem olyanok részéről, akik a református egyházat megrövidíteni akarnák az egyetem érdekében. Mert ezt Révész Imréről, Tóth Lajosról vagy alulírottól bizonyára a legmérgesebb ellenzők sem gondolják.

A kérdés keletkezését és sorsát legközelebb fogom ismertetni.

Kun Béla.

Búcsúzás a Kollégiumtól.

(Részlet Neuber Ede Rector záróbeszédéből.)

Az 1931—32. tanév záróünnepélye egyúttal elválást jelent számunkra a Kollégiumtól, az új tanévet már az új központi épület falai között fogjuk megkezdeni.

Búcsúzni attól az anyától, mely, mondhatjuk, méhében hordozta és anyatejjel táplálta az egyetemet, gondolatnak is fájdalmas. Mindazt a hálát, mindazt a szeretetet, amit az egyetem táplál az ősi Kollégiummal szemben, amely érzelmekben a felejthetetlen emlékek gazdag raja vibrál, szavakba önteni nehéz feladat. Úgy vagyunk vele, mint a költő:

Nem érez, aki érez

Szavakkal mondhatót.

Valóban úgy tűnik fel, hogy profanizálnók azt az ezer meg ezer finom lelki szálát, ami egybefűzi az egyetemet a Kollégiummal, ha róluk mind számot akarnánk adni.

Búcsúzunk a Kollégiumtól, nem azért, hogy elszakadjunk tőle, hanem mert új fészket alapítottunk, melyben a régi tűzhelyről magunkkal vitt lángokat fogjuk tovább szítani és új fényben felragyogtatni. Ha beteljesedik, amint hogy reméljük, hogy beteljesedik Baltazár Dezső püspök úr profétiája, hogy „búcsúnk a dicsőségbe induló fiú” búcsúja, akkor ennek a dicsőségnek legszebb sugárkévei mindenkoron a Kollégiumot fogják körülönni.

Háromszáz éven át egymást váltogató nemzedék féltő gondjával ápolt intézménynek új hajtása vagyunk. A terebélyes, sok magyar fergeteget látott ősi fa árnyékában nőttünk nagyra. Lehetséges lenne-e megtagadni, vagy csak elfelejteni is ezt a nemes származást, ezt a biztos oltalmat?

Te ősi dicső Kollégium! Aki megszoktad azt, hogy minden évben százával búcsúznak Tőled a szárnyaid alatt felnőtt ifjú emberek csak azért, hogy meglétt férfi korukban annál nagyobb szeretettel jöjjenek vissza s vegyenek körül, ime most búcsúzunk Tőled, mi is: Tiszta István Tudomány Egyetem. Mi is vissza fogunk jönni, hogy együtt örüljünk Veled örömeidben, együtt gyászoljunk Veled bánatodban. Vissza fogunk jönni „ha elfáradtak és terheltek” vagyunk, hogy a Te háromszáz év óta szünetlenül buzogó forrásaiból megenyhüljünk és új ihletet, új erőt merítsünk. Vissza fogunk jönni dicsőségünkben, hogy azt megosszuk Veled, visszajövünk gondterhelt napjainkban tanácsaidért. Ahogy egymásból lettünk, úgy akarunk egymásért élni!

Legyen a mi viszonyunk termékeny áldást hozó a Tiszántúl magyarságának, Debrecen városának és akkor méltó örökösöd leszünk! Adja Isten, hogy így legyen!

Nehéz időkben könnyű szívvel adni: ez kedves az Úrnak és idvesség a léleknek.

TÖVISEK ÉS VIRÁGOK

A kis húgom s a presbiteri minősültség. Valami erősebben minősülő cselekedetben találtott a kis húgom, amire a mamából kihirtelenült a méltatlankodás: nahát, szentelen vagy fiam! A női ajkak körül, még ha kicsinyek is azok, mindig ott csintalankodik az ellenmondás és visszavágás ördöge, a kis szöszeke azonban, noha nem volt mentes neme jellegzetes tulajdonságaitól, tekintettel a mama kezében barátságatlanul forgolódo kanálnyelre, tanácsosnak látta az oratio recta-t ezuttal mellőzni s félrefordulva két szóval vett elégtételt megsértett nőiségének: *Más is!*

...Olvasom Ravasz László püspöknek a presbiter kegyelmi ajándékairól szóló beszédét, melyből főként az a magyar fülnek kissé különösen hangzó követelmény ragadta meg figyelmet: *Presbiter csak lelki ember, csak hívő ember lehet!* Bennem is hét ördög dörömböz az applikáció után, de a kis húgom óvatos politikájával élve, csak csöndesen fölsóhajtok: Nem mondaná el Ravasz püspök ezt a beszédet — *másutt is.*

Fehér holló. Nagy meglepéssel olvastam, hogy az adminisztrációs kiadások csökkentését s a tiszteletdíjak leszállítását egyik egyházmegyénk megkezdte, és pedig ez egyszer nem azoknak sürgetésére, akiknek tiszteletdíjuk nincs, hanem egyenesen az érdekeltek kezdeményezésére. Az a. b-i egyházmegye közgyűlése a közigazgatási költségeket 25 %-kal mérsékelte, az esperes pedig önként lemondott tiszteletdíja 25 %-áról s hivatalos kiszállásainak költségeiről, amelyeket esperesi tiszteletdíjából fedez.

Nosza hamar egy *virágot*, úgyis ritkán van módunk ilyenmel előhúzkodni — az új püspök üdvözlésére.

A kakati asszony és a belmisszió. Még gyermekkoromban hallottam nagyanyám beszédes ajkairól a kakati asszony históriáját. Ez a kisgazda özvegy kinn lakott a tanyán, távol falutól, várostól, még szomszéd tanya sem volt a dülőben. Egy késő novemberi este szegény legények törtek rá s „munka” előtt megfelelő vacsorát rendelve, az egyik akasztófajelölt részvétből-e, vagy csak hogy szóljon valamit, odafordult hozzá: Nem félt kend itt egyedül ebben a pusztaságban? Nem félted én, fiam, szolt az asszony, míg *magam* voltam, most félek már, hogy *löbben* vagyunk.

...Mig id. Szabó Aladár egymagán viaskodott a belmisszió megindítása érdekében az efézusi fenevadakkal s csak néhány megragadott lélek járt nyomában, teljes jóreménységgel voltam egyházi életünk jobb jövője felől, de most, mikor belmisszió lett minden munka, ami soha

sem volt s nem is lesz belmisszió, hanem az egyház fogalmából folyó egyházi ténykedés; amikor a hivatalos kérdőívek megszámlálhatatlan rubrikákban érdeklődnek minden nem liturgikus munka után, s a lelki gondozást is behárították a belmisszió körébe; mikor a belmissziói bizottságoknak nagyobb a száma, mint amennyi belmissziói munkanemet — rendes egyházi életfolyamat mellett —, a helyesen értelmezett belmisszió ismer, — most már magam is félttem a komoly belmissziói munkát. **Figyelő.**

ISKOLA

„A tanító tekintélye.”

(Folytatás és vége.)

A tanítóság nagyrésze ma „szegény ördög”. Lehet tehetséges, lehet nagy tudású, nem ér semmit. A társadalmi életben semmi súlya nincs s mindenki könnyed kezlegyintéssel intézi el a „szegény ördögöt”. Az anyagi elbánás tekintetében csak részben jobb, de semmiesetre sem kielégítő a helyzete a készpénzzel fizetett tanítóknak, mivel az egész tanítói fizetési státus oly nyomorúságos, a létminimumok színvonala alatt álló fizetéseket állapít meg, mely semmiképp sincs arányban a tanító végzett munkájával s a tanítói hivatás fontosságával. A tanítói fizetések, jellegkülönbség nélkül, ha 100%-ban hozzájuthat is a tanító, éppen csak a biológiai szükségletek fedezésére ha elégségesek, de hát ezt tudomásul kell venni mindenkinek, mi „ma” tanítói kultúrlények vagyunk, nekünk a testi életszükségleten kívül egyéb szükségleteink is vannak, amit más boldogabb tisztviselő kategóriák kielégíthetnek. Vajjon hogy vigyük keresztül azt a sokat hangoztatott szép s tanítóknál ezerszer fontos elvet: „továbbképzés”, hogy építsünk tovább az iskola által gondosan lerakott, széles alapon, mikor még a legelemibb kultúrszükségleteinket sem tudjuk sokszor kielégíteni, hiszen hányan vannak közülünk, akiknek még a mindennapi újságra sem telik? Hol vagyunk mi anyagilag attól, hogy szépirodalmi és tudományos folyóiratokat járathassunk, jó könyveket kellő számmal beszerezhessünk? — Arról nem is beszélek, hogy közművelődési intézményeket: színházat, mozit, nyilvános könyvtárat, múzeumot, képtárat stb. valaha is igénybe vehessünk. Pedig a ma tanítója így gondolná a továbbképzést keresztülvinni, az iskolai alapok ehhez vannak méretezve s ez nálunk nem „luxusz” célokat szolgálna, hanem fontos nemzeti missziót, nemzeti és általános kultúrkinccsek átmentését a nagy nemzeti testbe. Az iskola olthatatlanul belénkoltotta a tudomány iránti szomját, de a hivatásunknak kijáró mostoha anyagi elbánás tantalusi kínokat szenvedtet velünk. Azért nem lehet a tanítói hivatalnak tekintélye, mert az mindenki szemében a szegénységet, mellőzést jelenti és nem a tiszt

szegénységet, hanem bizony sokszor a legsötétebb nyomort. Amíg az lesz a helyzet, hogy az általános tanítói anyagi elbánás oly mostoha, mint a mai — a kezdő tanító közvetlen az al-tiszti státus után áll — s míg a tiszti státusba sorozott terményfizetéses felekezeti tanító uraságikocsisi fizetése fölött Csimborasszóként emelkedik egy csendőraltiszti fizetése, addig a tanítói tekintélyről senki ne beszéljen de ne is csudálkozzon senki, hogy ily körülmények között hivatásának magaslatára nem tud emelkedni a tanító, vagyha tud is, hát csak hajsztoló módjára. És ne is próbálja meg senki a ma is megállapítható „tekintély-minuszért” a tanítót okolni. A tanító ma is a társadalom kultúrfokmérője és ha a társadalom a maga kultúrájának hordozóját csak cselédi, vagy szolgai fizetésre érdemesíti, akkor ez nagyon szomorú fényt vet e társadalom kultúrájára, akkor minden erőltetett kultúrintézkedés és hangoztatott kultúrfölény csak kultúrmáz és „kivül — cifra — koporsó” kultúra s egyáltalában nem nyújt biztosítékot arra, hogy a társadalom a jövődőt illetőleg kötelességeinek tudatában van. Ma a tanítói hivatás a legfontosabb kell hogy legyen, mert ez oktat, nevel, ad hazafias erkölcsi alapot a legszélesebb néprétegnek. Nézzük csak meg mire vitte Franciaország az ő sovén nevelésével s ne felejtjük el, hogy Magyarország integritásának is a népiskolából kell kibontakoznia. De vajjon tud-e ilyen körülmények között?

Nagyon igazat adok Horváth E. Jánosnak abban, hogy a tanítói „tekintély-minusz” főokát a mostoha anyagi elbánásból vezeti le, csak hogy én még tovább megyek s azt vallom, hogy ez a kizárólagos ok s a többi lehetséges ok ebből folyik. Ellent kell mondanom — bár ismétlem nincs szándékomban polemizálni — azonban Horváth E. János második „alapot”, t. i. hogy a tanítóképző csak tanít, de nem nevel s a társas érintkezés formáiba nem vezeti be a növendékeit. Ez nem áll, legalább is ami az én Alma Materemet, a sárospataki volt állami tanítóképzőt illeti. Mi például öt éven keresztül intézményesen a testnevelési órák keretében részesültünk a társaséletre való nevelésben, sokakban még a művelt középosztály igényeit túllépőleg is. Szeretem hinni, hogy ez máshol is így van. Ha tekintetbe vesszük, hogy ma a tanítói pályán a tehetségek krémje helyezkedik el, mivel törvényes intézkedésre elv, hogy csak jeles, vagy legalább jó végzettségű tanulók lehetnek a tanítóképző növendékei s ha e kiváló emberanyag ily intenzív társaséletre való nevelésben részesül, akkor a ma tanítója társaságbeli lény, kinek személyében nem rejlenek olyan okok, melyek tekintélyének rovására esnének. Ha esetleges kivételek mégis volnának, az már az egyéni diszpozíciókból folyik, de hát ilyen mindenütt akad. Én tehát második alapoknak inkább azt hoznám fel, miszerint a társadalom — meglehet a

tanítóság folytonos sürgetésére — kitermelt egy, a kor követelményeinek megfelelő tanítót, de nem gondoskodott arról, hogy e mai műveltségű, modern tanítóknak tevékenységét a mai kor szellemében fogant törvényekkel szabályozza s egyénisége kibontakozására több lehetőséget adjon. Szinte csodálatos, mily keveset fejlődött minden vonatkozásában a tanítói tevékenységre vonatkozó törvények összessége, úgy állami, mint egyházi téren s ez az ó-szer-számba új lovat fogó, vagy ó-tömlőbe új bort öntő törvénykompleksusz bizonyítja, hogy a társadalom még mindig a tradícióktól homályos szemüvegén nézi a tanítót s nem honorálja azok mai színvonalúságát modern törvényekkel, ami végeredményben a tanítói tekintély rovására megy. Hogy csak mást ne említsék, mint azt, miszerint a tanítói munka felülvizsgálóinak nagyobb része — úgy egyházi, mint állami téren — nem szakember, vagy csak szobapedagógus. S ez a tanítói hivatás meg nem becsülésének s főként meg nem értésének non plus ultrája — egy hivatás, melyhez bárki ért —, a pedagógiai színvonal emelkedésének pedig kerékkötője.

Ami Horváth E. Jánosnak a tanítóképzőről mondott véleményét illeti, én más értelmezésben mondom ki hibásnak. A ma tanítóképzője — ha nem mindenben is —, de kielégítőleg a kor színvonalán áll, az abban folyó munka komoly és alapos. Hibás azonban az intézmény multja. Ez az intézmény sohasem volt népszerű és soha mai formájában nem is lesz. Képezhetnének akár „übermencsi“ tudású s „petroniusi“ eleganciájú tanítókat, még akkor sem nyerne ez intézmény elismerést. S míg e mai tanítóképző bocsátja szárnyra a tanítókat — hangsúlyozom, a tanítóképző drámai hős —, addig a tanítói jobb jövő, a méltán megillető jobb anyagi elbánás s a tanítói tekintély csorbíthatatlansága csak színes delibábként fog előttünk tündökölni. A tanítói jobb jövő munkálásának legelső teendője a *főiskolai tanítóképzés* kivívása. Ezzel megkapná a tanítóság a társadalom szemében azt a fényjelzést, mely a nagyobb megbecsülést váltaná ki, a tanítóképző pedig a maga tragikushősi, sajnálatraméltó vergődésével, egész multjával, sárgafoltos — meg kellene figyelni, ma talán már nem is sárgafoltos t. társadalom — prepáival a mult idők lomtarába kerülne.

Azt mondhatná valaki: nem aktuális a mai pénzviszonyok mellett főiskolai tanítóképzésről beszélni. Én pedig azt mondom aktuális, mert nem jelentene ennek megszerzése újabb kiadást sem egyháznak, sem államnak. Csak a felesleges egyetemünk s főiskoláink közül kellene egyet-kettőt tanítóképző főiskolává, a mostani fenntartási költség keretein belül, átszervezni s akkor a diploma mellé kenyeret is lehet adni, mivel a tanítói pályának jövője van, míg az eddig halomra gyártott diplomások csak kis százaléka jut

kenyérhez és csak a szellemi proletárok számát növelik, mely pedig minden proletáriátusnál veszedelmesebb. Gondoljunk csak Oroszországra.

Másik finánciális ellenvetés, honnan vegyünk pénzt a főiskolás tanítóság s vele együtt — szerzett jog alapján — a többi tanító magasabb fizetésének fedezésére. Erre is lenne fedezet még ma is. Le lehetne talán a 2000 P-ös havi fizetéseket csak 1500 P-re szállítani, az álláshalmozásokat pedig olyféle módon keresztülvinni, mint a kántortanítóknál nagyon „bölcse“ keresztülvitték, t. i. hogy két teljesen különálló hivatalért csak egy fizetés járjon, ha egy személy végzi a két hivatal teendőit, nagyon sok fizetés fog ezzel felszabadulni. Meg lehetne szüntetni nagyon sok felesleges intézményt, miknek felszabaduló összegei szintén népoktatási célokat szolgálhatnának s akkor a tanítóságnak is jutna 300—400 P-ös szerény fizetés nemcsak a sir szélét jelentő nyugdíjas állapotban, 40 év után.

Ezeket kívántam még Horváth E. János igen alapos okfejtéséhez hozzáfűzni. Ő az érett, meglett tanítógeneráció képviselője, én a mai legfrisebbé! Véleményeink majdnem kizárólag egyeznek s ez Horváth E. Jánost igazolja, sajnos, mindnyájunk szomorúságára, hogy t. i. a minket elválasztó 50 év sem tudta a tanítói sérelmeket rendezni. És ma az emberi élet két véghatárán álló tanító ebben az ügyben még mindig közös nevezőre tud jönni. Szívesebben írnám, szívesebben fogadná minden tanító, ha ezt írhatnám: Horváth E. Jánosnak nincs igaza. Ma rendezett viszonyok között élünk, ma teljes a megbecsültesünk, sajnos, nem írhatom.

Vagy nincs igazunk? Kérek hozzászólást egyrészt a társadalom reprezentánsai, másrészt főként ifjabb kartársaim részéről, hogy engem igazoljanak.

Márokpapi.

Uray László,
református tanító.

IRODALOM

„Az Úr áldassék!“ *Ötvenhét magyar református lelkipásztor predikációja. A gyűjteményt szerkesztette Incze Gábor. Pápa, 1932. 300 oldal. Ára?* A pápai főiskolai nyomda kiadása. A vastkos kötet szerkesztője igen derekas munkát végzett. Elsőben is nagyon érdekes és eszméletető bevezetést írt a gyűjteményhez, melyben megállapítja, hogy nem újabb és újabb predikációs kötetekre van szükség; mi is azt tartjuk, hogy ezekkel rogyásig agyon vagyunk terhelve, annyira, hogy már a magunk lábán való járásunk is végveszélyben forog. Könyvespolcunkon az idegen beszédek sorozata valóban nem a lelkipásztori önképzésnek, legtöbbször a lelki épülésnek vagy az elmélyülésnek sem eszközei és biztosítékai. Szerkesztőnk tehát most egy olyan gyűjteményt akar kezünkbe adni, ami eszméletessen és oktasson arra, hogyan kell hát

jó predikációt írni? Kétségkívül komoly eszköze ennek a nagy célnak az előttünk levő gyűjtemény. Hiszen olyan szerzőket szólaltat meg a szerkesztő, akiktől méltán várunk okulást: a régi nagy szónokok mellett az újak és eddig ismeretlenek is figyelmet érdemelnek. A magunk részéről a legkomolyabban óhajtanók, hogy minden lelkésztestvérünk olvassa el elejétől végig ezt a kötetet: nem azért, mintha kivetni valót nem találnánk benne (erre szerző is céloz a Bevezetésben); nem is azért, mintha a szerzők névsorát kerek egésznek tartanók (pl. miért nem szólalt meg mint szerző maga a szerkesztő is?) — óhajtanók, hogy tanulmány tárgyává tegyék ezt a kötetet minden parókián, hogy megnyerhessék a mai igehirdetésünk keresztmetszetét. Feltétlenül közelebb jutnánk ezáltal ahhoz a nagy célhoz, hogy megismerjük a jó predikációírás művészetét. Ez azonban nem lenne az egyetlen és tökéletes eszköz a célhoz. Mert hiszen ebből a kötetből aligha lehetne megállapítani, hogy mi a gyülekezet lelki szükséglete: ezt, hogy a Bevezetés szavával szóljunk: jobban megtudhatnók egy szerző 57 beszédéből, mint 57 szerző egy-egy beszédéből. No és a legtökéletesebb tanulmány mellett is hiányoznék az igehirdetői egyéniség, a pásztor és a nyáj közötti titkos lelki kapcsolat, mely szavakba vagy formulákba sosem foglalható. Ha van önbírálatunk, be kell vallanunk, hogy pár évtizedes szószéki szolgálat után, de még hamarabb is, meglehetősen egyoldalú igehirdetők leszünk. Erre jobb gyógyszerert ennél a kötetnél aligha ajánlhatnánk. Emellett a leglelkisimertesebb igehirdető gondolatai és kifejezései is, akaratlanul ismétlődnek. Erre se lehetne jobb gyógyszerünk, mint ez a kötet, mely úgy a gondolatok gazdagságával, mint szókinccse szépségével egyaránt gyönyörködtet és oktat. A kötet gyakorlati használhatóságát mi így képzeljük. Vegyünk elő egy-egy beszédet, amilyenre éppen szükségünk van; olvassuk el figyelmesen és készítsünk belőle egy erős konstrukciójú vázlatot: ezt a vázlatot tegyük a magunkévá: bővítsük vagy szűkítsük, már ahogyan a Lélek vezet, és ezt a vázlatot, mint egy csontvázat, öltöztessük fel a mi egyéni igehirdetésünk húzával, vérkeringésével, foglaljuk szavakba, öntsük formába, hogy az már aztán legyen a miénk Isten és ember előtt... Hisszük, hogy sokan megfogják ezt cselekedni; mert hiszen azt nem gondoljuk és nem is ajánljuk, hogy bárki is a közölt beszédek közül egyet is azonmódon betanuljon és elrecitáljon; ez azért sem volna lehetséges, mert a legtöbb beszéd legfeljebb egy-egy bő vázlat, mutatja ezt a terjedelme és lesűrített, sokszor nehézkesen tömör s okvetlen feloldásra váró körmondatos szerkezete. Minthogy pedig a szerkesztőnek, mint theol. tanárnak az volt a célja a gyűjteményes kötet kiadásával, hogy bennünket kívülállókát és gyakorló papokat neveljen, legyen szabad elmondani, hogy a mostani kötet után, melyet

e téren határozott haladásnak és nyereségnek tartunk: következni kellene egy újabb kötetnek, amelyben a szerkesztő engedjen bepillantást nem 57, hanem legfeljebb egy tucat igazán kiváló igehirdetőnk műhelyébe, akik mondhatnám módszeresen és szemléltetően mutassák be néhány mesteri darabon, hogy hogyan születik meg egy jó beszéd; milyen a szerző távolabbi és közelebbi előkészülete a beszédhez; mi adott indítást és felelősséget lelkének ahhoz, hogy éppen arra a témára gondoljon; mi volt az illető beszéd előzetes igehirdetési alapja és mi lesz a folytatása; mennyiben nyert a gyülekezettől s mennyiben saját lelke mélyéből indíttatást a beszédre; mik voltak hozzá előzetes olvasmányai a Bibliából és más helyekről... És akkor jöjjön egy olyan erős és szilárd konstrukciójú homiletikus vázlat, melyben legyen megjelölve a textus mellett a cél, a dispozió; tovább haladva legyen tagolva és feltüntetve a bevezetés, a tárgyalás, alkalmazás, befejezés: hogy mint egy mérnöki tervrajz és alaprajz álljon előttünk a mű, amelyre mi magunk aztán építeni fogunk. Körülbelül ezekre gondolunk. A szerkesztőtől reméljük, hogy ezt az elgondolást még jobban kikerekíti s ha csakugyan szolgálatot óhajt tenni az Isten országának, a tervet meg is valósítja. Bízunk abban is, hogy a mi legkiválóbb igehirdetőink készséggel megadják a bepillantást az ő mesteri műhelyükbe, nem az avatatlanoknak, de a tanulni és okulni vágyó lelkésztestvéreknek... Addig is, újra csak ajánlom a kötet komoly, lelkiismeretes és tüzetes áttanulmányozását.

Uray Sándor.

KÜLÖNFÉLÉK

A dékánválasztások most vannak az egyetemen napirenden. A hittudományi kar dr. Révész Imrét, a jog- és államtudományi pedig dr. Szentpéteri Kun Bélát választotta dékánná. A prodékánok e két karon az előző évi dékánok, tehát Erdős Károly és Tóth Lajos lesznek. A bölcsészeti karon az ezen évi tisztikart marasztották meg a jövő évre is, tehát a dékán Milleker Rezső, a prodékán Hankiss János lesz. Az orvosi kar csak a jövő héten választja meg új dékánját s ugyancsak a jövő héten következik az egyetem rektorának a megválasztása. A jövő évi rektort a bölcsészeti karból kell választani.

A debreceni református Kollégium évváró ünnepélyét június hó 9-én tartotta. Dél előtt 10 órakor a nagytemplomi évváró istentiszteleten dr. Nagy Sándor főgimnáziumi vallásstanár imádkozott. Istentisztelet után a kollégiumi oratóriumban Karai Sándor Kollégiumi igazgató záróbeszédet mondott, amelyet a következő számunkban közölni fogunk. Az ünnepélyen a püspök úr a városon kívüli elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg. Gróf Degen-

feld Pál egyházkerületi főgondnok sem vehetett részt betegsége miatt, de levélileg fejezte ki elismerését a tanári karnak dicséretes munkájáért és Isten áldását kérte a tanári karra és az ifjúságra.

Bakó László, a szegedi reformátusok kiváló lelképásztora június 5-én Debrecenben istentiszteletet tartott, amely alkalommal a persely a Szegeden építendő „Új magyar hajnal” református templom érdekét szolgálta.

A Dóczy-leánynevelőintézet ünnepélyes évzárása június 8-án délelőtt 10 órakor volt a Kossuth-utcai templomban, amelyen a tanári karon és az ifjúságon kívül a szülők is szép számmal vettek részt. A karének után dr. Soós Béla tanítónőképzőintézeti tanár hirdette az ígét meggyőzően és imádkozott buzgón.

A csapó-utcai egyházrész évadzáró szeretetvendégséget rendezett június 5-én délután a Szappanos-utcai otthonában az egyházrészben működő különböző körök számára. Dr. Balla Bertalan városi tanácsnok, egyházrész gondnok megnyitóját után dr. Juhász Nagy Sándor tartott értékes bibliamagyarozatot. Közreműködött Benke Tibor segédlelkész novellájával és Musza Ferenc h. kántor régi egyházi ének előadásával. A családi szeretetvendégséget, amelyen megjelent Bakó László szegedi lelkész is, dr. Dancsházy Sándor vezető lelkész zárta be.

A Magyar Református Theologusok Országos Szövetsége ezévi konferenciáját Debrecenben tartja június hó 24—27. napjain. A konferencia védnöke s azt megnyitja dr. Baltazar Dezső püspök. Előadást tartanak: dr. Victor János, dr. Tóth Endre, Szabó Zoltán, Maklár Károly, dr. Révész Imre, Csikesz Sándor. A kistemplomi vallásos ünnepélyen dr. Ravasz László püspök tart előadást. A konferenciára mindegyik theologiai akadémiáról jelentkeztek, sőt Kolozsvárról is többen vesznek részt.

Lelkészmeghívás. A belényesújlaki református lelkészi állásra Liszkay Kálmán borosjenői h. lelkészt hívta meg a gyülekezet, akinek utóda Borosjenőben Csépi Gergely parajdi segédlelkész lett. Isten áldása legyen az Úr szolgálta és a gyülekezeteken.

A homokkerti egyházrész tanácsa május 29-i gyűlésén a kollégiumi nagykönyvtár részére a kb. 6000 református lélek után 2—2 fillért, összesen 120 pengőt ajánlott fel.

Református diáknak legszebb vizsgai ajánlók: konferenciázás Balatonszárszón. Középiszkolás leányok június 18—23, részvételi díj 10 P, főiskolás és érettségizett leányok június 25—30 10 pengő, főiskolás és érettségizett fiúk június 30—július 6. 11 P. Középiszkolás fiúk július 9—14 10 P, református leányok üdültábor augusztus 1—8. 16 P. Jelentkezéseket 4 P beküldése ellenében (12,651. sz. csekk-számlán) a Központ fogad el Budapest, IV., Múzeum-körút 37. II.

Az egész magyar sajtó nagy megértéssel fogadta dr. Makkai Sándor erdélyi püspök leg-

újabb kiváló művét: *Nem békeséget...* Világ-nézeti kérdésekben tájékozódást szerezni kívánó intelligens embernek nélkülözhetetlen. 1 P-ért megrendelhető az SDG. Szövetség központjában IV. Múzeum-körút 37. II., Budapest.

A Magyar Evangéliumi Ker. Diákszövetség vezetése alatt álló Diákok Háza egyetemi és főiskolai internátusba való felvételért (VII., Hársfa-u. 59/b.) a kérvényeket 1932 július 15-ig kell beadni. Az internátusban egy-, két-, három- és négyszemélyes szobák vannak. Az egyszemélyes szobák ára havonként 23.—P, kétszemélyes szobák ára havonként 15.50—19.50 P, háromszemélyes szobák ára havonként 14.—P, négyszemélyes szobák ára havonként 12.—P. A szoba árában bentfoglaltatik a takarítás, világítás, gáz, stb. díja. A lakberhez fűtési és fürdési díj fejében hozzájárul még az egyes szobáknál évi 54, a ketteseknél 42, a hármásoknál 36, és a négyszemélyes szobáknál évi 32.—P. Részletes prospektust szívesen küld az internátus vezetése.

Dr. Sebestyén Jenő, dr. Ineze Gábor, Szöke Imre, Pap Béla, Morvay István, Durkó Gáborné, Kovách Lászlóné, dr. Siftár Kamilla, Nagy Erzsébet, Bolemányi Margit a középiskolás Soli Deo Glorias leányok balatonszárszói konferenciájának előadói. Jelentkezni június 12-ig lehet a Szövetség központjában IV. ker. Múzeum-körút 37. II. Vasúti kedvezmény és különkocsi biztosítva van.

Megkezdődnek a felvételek a Soli Deo Gloria Szövetség főiskolás fiúinternátusába. Havi 20 pengőért kényelmes, családi otthont nyújt a Szövetség református főiskolás diákjainknak, néhány perc járásnyira az egyetemektől. A lelkészi vagy vallásos tanári ajánlással ellátott kérvények minél előbb, a Szövetség Intézőbizottságához címezve, IV. Múzeum-körút 37. II. küldendők be.

Leghasznosabb nyaralás a tanulmányút. Egész életére feledhetetlen élményekben lesz része, ha velünk jön a Soli Deo Gloria Szövetség délkelet-európai tanulmányútjára augusztus 3—18. között. Részvételi díj 150 pengő, ebből 20 P jelentkezési díjként az útlevétől együtt június 20-ig küldendő Szövetségünk központjába (IV. Múzeum-körút 37. II. Budapest). Részletes tájékoztatót a Szövetség küld.

Negyedéves theologus ajánlkozik bárhova parochus kisegítőjének július közepétől — szeptember elejéig csekély fizetésért, esetleg csupán ellátásért. Nevezett a szászéki szolgálatokon és irodai munkákon kívül még a gazdálkodásnál szükséges felügyeletet is lelkiismeretesen elvégezné. Mielőbbi megkereséseket a lap Kiadóhivatalához kér küldeni.

TARTALOM: Kun Béla: A nagy csata. — Búcsúzás a Kollégiumtól. — Tövis és virágok. — Iskola: Uray László: „A tanító tekintélye”. — Irodalom. — Különlék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

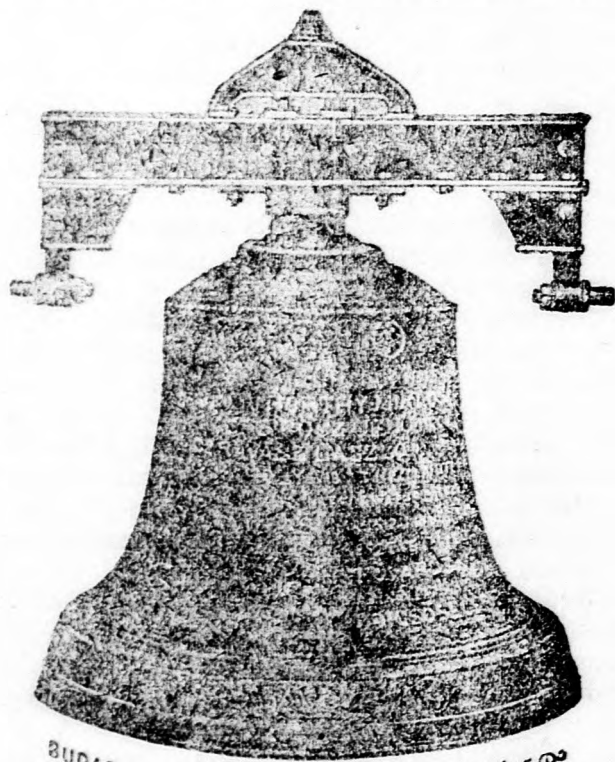
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE IS
KÉSZÍTETT HARANG, MELYEY DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznődlő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata, 1932-1137

Konfirmációra legszebb ajándék!

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel.	P	1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel.	P	2-20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel	P	4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel.	P	8-40

Konfirmációi ajándéku- legalkalmasabb:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve.	—66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve	—24 „

Konfirmációi előkészítésre ajánljuk:

Soltész János: Konfirmációi Káté	P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján	P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté	P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit.	P —60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként.	—08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként	—12 „
Konfirmációi emléklap négyszínű nyomással, darabonként	—20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerszárművelésben
Debrecen, Ferenc József út 26.